

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

כ"ף מרחשון, ה'תשל"ה

יוצא לאור לשי"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת הורינו

הרה"ת ר' מנחם מענדל ע"ה

בהרה"ח הרה"ת ר' חיים שאול ע"ה

נלבי"ע י"ג כסלו ה'תשס"ו

מרת חנה ע"ה

בהרה"ח ר' מנחם מאניש ע"ה

נלבי"ע יו"ד ניסן ה'תשע"ג

ברוק

ת' נ' צ' ב' ה'

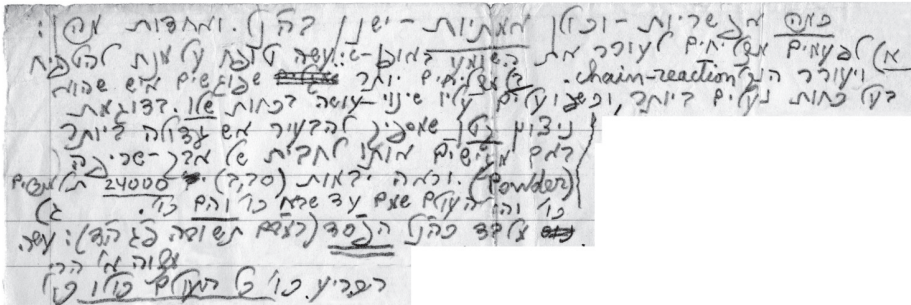
על ידי ולזכות צאצאיהם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

הוספה

[וי אלול, ה'תשי"ט]

כמה אפשריות – וכולן **אמתיות** – ישנן בהנ"ל. ואחדות מהן: (א) לפעמים מצליחים לעורר את השומע באופן – שיעשה טופח על מנת להטפוח ויעורר הנק' chain-reaction. (ב) מצליחים יותר שפוגשים איש שהוא בעל כחות נעלים ביותר, וכשפועלים עליו שינוי – עושה בכחות שלו. בדוגמת ניצוץ **קטן** שמספיק להבעיר אש גדולה ביותר באם מגישים אותו לחבית של אבק-שריפה (Powder). וראה יבמות (סב, ב) **24000** תלמידים כו' והי' העולם שמם עד שבא כו' והם כו'. (ג) מלבד כהנ"ל **ה פ ס "ד** (רמב"ם תשובה פ"ג ה"ד): עשה מצוה א' הרי הכריע כו' **כל העולם כולו כו'.**

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ חיי שרה, כ"ד מרחשון, מבה"ח כסלו הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק מהתועדות יום ג' פ' חיי שרה, כ"ף מרחשון ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכנינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ערב כ"ף מ"ח, ה'תשפ"ב,
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2021

Printed in the United States of America

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב השואל. העתקה נדפסה בקובץ "עטרת זקנים" (תשורה – חדקוב, תשס"א) ע' 59; "התקשרות" גליון תרלא ס"ע 11 ואילך – מרשימותיו של המזכיר רחמ"א חדקוב; ושם: "מה שרשם כ"ק אד"ש במענה על מכתבו של אחד התלמידים שהשתתפו בנסיעות הקיץ של המל"ח שעורר שאלת תכלית ההשפעה על יחידים, בשים לב למיעוט מספרם של המשפיעים וממילא של המושפעים". – המענה דלהגן גם תורגם לאנגלית, ע"י המזכירות, באגרת מיום כ"ה אלול, ה'תשי"ט.
טופח על מנת להטפוח: לשון חז"ל – ברכות כה, ריש ע"ב. ועוד.
chain-reaction = תגובת שרשרת.

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הנר הדולק, נר של שעוה או של שמן זית וכיו"ב (כפי שהי' אז), שיהי' דולק היפך דרך הטבע, "מערב שבת לערב שבת", היפך הטבע של השמן זית או השעוה — הנה אף שאברהם קיים את המצוה, לא פעלה המצוה שינוי הטבע של השמן זית או השעוה שיהי' דולק "מערב שבת לערב שבת", ענין זה שייך לעבודה והשתדלות של אלו שהקב"ה נתן להן את התפקיד והשליחות להיות עסוקות בצרכי הבית,

ובשביל זה הי' אברהם זקוק ל"עזר כנגדו" — שזו היתה שרה, ואח"כ רבקה, כאשר "ויביאה יצחק האהלה", בהיותה בת ג' שנים, הנה היא זו שפעלה בגשמיות שיהי' "נר דולק מערב שבת לערב שבת".

ועפ"ז מובן בפשטות שאין מקום לקושיא למה הדלקת הנרות ע"י אברהם לא פעלה זאת; אין זה ענין שניתן לשקו"ט, שהרי מפורש הדבר במדרש, והובא בפירושו רש"י על התורה, כך, שצריך להיות מובן ומושג בפשטות הענינים, אלא שבכל ענין צריך לנסות ולהשתדל להבין לפי שכלנו הדל, והאמור לעיל הוא א' הביאורים בזה, ומי שיהי' לו ביאור טוב יותר — תבוא עליו ברכה.

יג. ועל זה אמרו "מעשה אבות סימן לבנים", ועד"ז "מעשה אמהות סימן לבנות" — כל בת ישראל שנקראת "בת שרה רבקה רחל ולא"ה" — שניתנו להן הכחות שגם עתה בתקופת הגלות יוכלו לפעול ע"י הדלקת הנרות שיהי' ניכר — ברוחניות — שזהו בית שבו דולק "נר מערב שבת לערב שבת" (שאו חוזרים ומדליקים נרות עוד הפעם).

וזוהי ההכנה למעמד ומצב דלעתיד לבוא, שאז יהי' כל דבר וענין באופן שהגשמיות תהי' חדורה ברוחניות והנשמה שבו, ואז יהי' כך בפשטות גם בכל הדלקת נרות שבת.

ומה שנוגע — הוא המעשה בפועל, כמדובר לעיל, שכל בת ובת בישראל בכל מקום שתהי' תדליק נר שבת עם ברכה,

ותתברך מהקב"ה, מקור הברכות, ועל ידה יקויים מ"ש באחרונים (עד לבאר היטב⁵⁸) — כפי שמביא גם רבינו הזקן בשו"ע שלו⁵⁹ — שכל מה שניתוספה אורה בבית (ע"י נר נוסף) יש בה שלום בית ושמחה יתרה, ועד ש"ליהודים היתה אורה (ועי"ז גם) ושמחה וששון ויקר"ו⁶⁰, בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה.

* * *

בס"ד. שיחת יום ג' פ' חיי שרה, כ"ף מרחשון, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ואברהם זקן בא בימים.

* * *

ב. ע"פ מאמר חז"ל¹ "מעשה אבות סימן לבנים" (שהוזכר לעיל²), מובן, שגם המסופר בפרשה³ "ואברהם זקן בא בימים" הוא "סימן לבנים", שכל אחד מישראל צריך להשתדל להיות "זקן בא בימים". וכאמור לעיל², ש"זקן זה שקנה חכמה"⁴, ואעפ"כ לא מספיק מה שיושב ולומד לעצמו, אלא כפי שלמדים (בגמרא במסכת יומא⁵) ממ"ש "ואברהם זקן בא בימים" ש"אברהם זקן ויושב בישיבה היי".

ומזה מובן, שאפילו מי שמקיים הפס"ד ש"כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה" (כמ"ש הרמב"ם⁶, ונעתק לשונו בהל' תלמוד תורה לרבינו הזקן בעל התניא והשו"ע⁷), ומונה שם כמה סוגים שבהם נכלל כל מצב האפשרי, שכל אחד מהם מחוייב בלימוד התורה — הנה אעפ"כ, "מעשה אבות סימן לבנים", שצריך להיות גם "יושב בישיבה".

וכמדובר כמ"פ בארוכה, שאם הוא "בר הכי", הרי בודאי צריך להיות גם מגיד שיעור ברבים,

ואם מאיזו סיבה שתהי' אינו "בר הכי" לעת עתה,

— ובהדגשה: לעת עתה, כי, ע"פ המבואר במאמר (שמיוסד על המאמר של בעל ההילולא ד"ה ואברהם זקן בא בימים)⁸ מובן שאצל כל אחד יכול להיות הענין ד"יגעתי", ובמילא יהי' הענין ד"מצאתי", שהרי כשם שנאמר בגמרא⁹ "אם יאמר לך אדם... לא יגעתי ומצאתי, אל תאמן", כמו"כ נאמר באותה גמרא ש"יגעתי ולא מצאתי אל תאמן", כך, שאין הדבר תלוי אלא במדת היגיעה הדרושה —

הרי בינתיים עובר הזמן כו', ולכן עליו להשתדל מיד שתהי'

(1) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו. כח, ב. (5)
 (2) רמב"ן לך לך יב, ו. ועוד. (6) הל' ת"ת פ"א ה"ח.
 (3) במאמר פ"ו (לעיל ע'...), (7) או"ח רסקנ"ה.
 (4) חיי שרה כד, א. (8) פ"ג (לעיל ע'...). וש"נ.
 (5) קידושין לב, ב. (9) מגילה ו, ריש ע"ב.

(60) אסתר טז, ח.

(58) או"ח סרס"ג סקי"ב.

(59) שם ס"י.

"ישיבה" במקומו, בד' אמותיו, וע"פ הדין בהל' ת"ת¹⁰ שקודם הלימוד ייכול אדם להתנות עם חבריו שהוא יעסוק בתורה והוא ימציא לו פרנסה ויחלוק עמו השכר" (כפי שהי' אצל שמעון אחי עזרי"ל¹¹, ולפנ"ז — ישכר וזבולון¹²), הרי זה כמו שהוא בעצמו "זקן ויושב בישיבה".

ג. וזהו גם המדובר לאחרונה באריכות בענין "תן לי יבנה וחכמי"¹³: רבי יוחנן בן זכאי אמר בפירוש שישנם חכמים שלומדים בישיבה ביבנה, ואעפ"כ הוצרך לומר "תן לי כו'" — לעשות השתדלות בדרך הטבע שיהי' לזה קיום והמשך. ועד שריב"ז עצמו הי' מה"ראשים" בענין ד"זקן ויושב בישיבה" כפשוטו.

וזהו גם הלימוד כפשוטו בנוגע לכאו"א — שצריכה להיות השתדלות בענין ד"יבנה וחכמי":

במקום שיש כבר ישיבה — הנה ע"י ההשתדלות שלו צריך להתוסף בזה בכמות או באיכות או בשני הענינים,

ועאכ"כ במקום שלעת-עתה, מאיזה סיבה שתהי', אין עדיין לימוד התורה ברבים, ענין של ישיבה — הרי בודאי שהידיעה שהגיעה אליו על דבר זה היא בהשגחה פרטית (ולא לבטלה¹⁴), וע"פ הכלל ש"איני מבקש כו' אלא לפי כחן"¹⁵, ברור הדבר שביכלתו לפעול בזה.

ד. והשתדלות מיוחדת בזה דרושה בתקופתנו זו:

אמרו חז"ל¹⁶ "אני חומה זו תורה". ואין ענין יוצא מידי פשוטו — שהתורה מגינה על בני" בכל מקום שהם.

וכיון שכל ישראל הם כמו קומה אחת שלימה¹⁷, הנה בשעה שניתוסף ב"חומה" אצל בני" באיזו פינה בעולם שתהי', אזי ניתוסף מסביב כל אחד מישאל או מסביב לקבוצה מבני" בכל מקום שהם ענין של חומה, או תוספת חיזוק ומבצר בחומה שיש להם כבר, שתגין באופן מרובה וטוב יותר מכמו שהגינה עד עתה.

ואין צורך באריכות הביאור עד כמה צריכים עתה "חומה" להגן על ה"כבשה אחת" שנמצאת "בין שבעים זאבים"¹⁸, באופן שתתבטל

(10) יו"ד וסרמ"ו.
 (11) ראה סוטה כא, סע"א.
 (12) פרש"י ויחי מט, יג. ברכה לג, יח.
 (13) וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג ה"ד. וש"נ.
 (14) גיטין נו, ב.
 (15) ראה שבת עז, ב.
 (16) תנחומא נשא יא. במדבר פ"ב, ג.
 (17) פסחים פז, א. וש"נ.
 (18) ראה לקו"ת ר"פ נצבים. ובכ"מ.
 (19) ראה תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא. וראה גם פס"ר פ"ט.

עצמו, "בגלגול זה או בגלגול אחר" [לכד מצות התלויות במלך, שהוא מוציא כל ישראל, כי הוא כללות כולם" (שהרי "הנשיא הוא הכל"⁴⁶), כמ"ש רבינו הזקן באגה"ק⁴⁷], אבל בפשטות, בשעה שהכהן מקריב קרבן, "ולוים בדוכנם וישאל במעמדם"⁴⁸, הנה כשם שהענין ד"ישראל במעמדם" הוא בשליחות כל ישראל, כן הוא גם בנוגע ללוויים, ש"נתונים נתונים המה לי מתוך בני ישראל"⁴⁹, שע"ז שעושים זאת מוציאים י"ח את כל ישראל, ועד"ז בנוגע לכהנים (מבלי להיכנס לשקו"ט אם הם "שלוחי דרחמנא" או "שלוחי דידן"⁵⁰, שזהו ענין בפ"ע שאינו שייך לכאן).

ועד"ז חילק הקב"ה את התפקידים של איש ואשה — ש"איש דרכו לכבוש ואין אשה דרכה לכבוש"⁵¹, אלא "כל כבודה בת מלך פנימה"⁵², ולכן: הבאת החיטים — שמצד עצמם נמצאים בשדה, וצריך להביאם שיהיו שייכים ליהודי ולבית יהודי — הנה "האיש דרכו לכבוש", שזהו הבעל שמביא החיטים; אבל לאח"ז, כשצריך לעשות מהחיטים מאכל ראוי לבני אדם — נתן הקב"ה הכחות, הזכות ובמילא גם האחריות על זה — ל"עזר כנגדו", ל"עקרת הבית".

בנוגע לרכישת או בניית הבית — הנה "האיש דרכו לכבוש"; אבל הנהגת הבית, שיוכלו לומר עליו "ושכנתי בתוכם"⁵³, בכל בית יהודי שנעשה משכן ומקדש לו יתברך — הרי זה תלוי בעקרת הבית, שעלי' נאמר⁵⁴ "חכמת נשים בנתה ביתה".

ועד"ז בנוגע להדלקת נרות שבת: הבעל — אינו זה שמצוי בבית ועוסק בצרכי הבית (כלשון רבינו הזקן — מדברי הרמב"ם⁵⁵), אלא הוא רק מכניס הענינים הדרושים לתוך הבית; ואילו התפקיד להאיר את הבית — שייך לאשה, שלה נתן הקב"ה את התפקיד והכחות לעסוק בצרכי הבית.

יב. ולכן: כאשר אברהם הדליק נרות שבת — היתה זו אמנם הדלקה שנעשתה ע"י מדת החסד⁵⁶, ע"י "האבות הן הן המרכבה"⁵⁷, שע"ז נפעלו הגילויים הכי עליונים בכל העולמות;

אבל כדי לפעול ולחדור ("דורכנעמען") גשמיות העולם, בגשמיות

(46) פרש"י חוקת כא, כא.
 (47) סכ"ט.
 (48) יומא נג, א. ועוד.
 (49) בהעלותך ח, טז.
 (50) שם יט, סע"א. וש"נ.
 (51) יבמות סה, ב.
 (52) תהלים מה, יד. הובא ברמב"ם הל' אישות פ"ג הי"א.
 (53) תרומה כה, ח.
 (54) משלי יד, א.
 (55) כנ"ל הערה 34.
 (56) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 79. וש"נ.
 (57) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

ההשתדלות ביתר שאת וביתר עוז, שלקראת ערב שבת זה תהי' הדלקת נרות שבת אצל כל אחת מישראל, כל אשה ובת וילדה שהגיעה לחינוך. וזו תהי' הכנה קרובה לקיום היעוד שבילקוט שמעוני פ' בהעלותך³⁹: "אם שמרתם נרות של שבת, אני מראה לכם נרות של ציון", בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

* * *

י. לכאורה הא גופא צריך ביאור⁴⁰: כיון שבהכרח לומר שאברהם אבינו הדליק נרות שבת (כמ"ש⁴¹ "וישמור משמרתו מצוותי חוקותי ותורותי") — מהו הטעם שהנרות של אברהם אבינו לא דלקו "מערב שבת לערב שבת", שענין זה פסק באוהל משמתה שרה, וחזר רק כשבאת רבקה? ולהעיר, שבדוגמא לזה מצינו גם בסיפור אודות רבי יוחנן בן זכאי ורבי חנינא בן דוסא⁴², שכאשר ריב"ז הוצרך לענין של בקשה, הי' זקוק לרחב"ד, וביאר זאת באמרו: "אני דומה כשר לפני המלך", ולכן "אלמלי הטיח את ראשו בין ברכיו . . לא היו משגיחים עליו", משא"כ רחב"ד דומה כעבד לפני המלך" (בן בית, נכנס ויוצא שלא ברשות), ותפלתו מתקבלת מיד. ודוגמא קרובה יותר לענינו — מדברי הגמרא⁴³ "כתיב⁴⁴ אעשה לו עזר, במה אשה עוזרתו לאדם . . אדם מביא חיטין חיטין כוסס (בתמי") וכו'", והיינו, שהקב"ה קבע הסדר בטבע העולם שהאדם מביא חטים, והאשה היא ה"עזר כנגדו" שעושה מהחטים (ועד"ז משעורים) מאכל הראוי לבני אדם, ועד"ז בכל עניני העולם.

ולכאורה: סדר טבע העולם אין פירושו שלא הי' יכול להיות באופן אחר, אלא כיון שכך רצה הקב"ה, לכן נעשה כך בטבע. אבל השאלה היא: למה באמת רצה הקב"ה שהאדם יהי' זקוק ל"עזר" לעשות מחיטים דבר מאכל?

יא. והביאור בזה — שהקב"ה נתן לכל אחד חלק עבודתו המתאים לו:

יש מצוות שעושה אותם הכהן ובזה מוציא י"ח שאר בני".

— מצינו⁴⁵ אמנם שבכל המצוות מחוייב כל אחד מישראל בפני

(39) בתחלתו. (40) הבא לקמן — נכלל (בקיצור) בלקו"ש הנ"ל ס"ט (ס"ע 171 ואילך). (41) ראה לקו"ש ח"ח ע' 192 ובהנסמן שם. (42) תולדות כו, ה. (43) יבמות סג, א. (44) בראשית ב, יח. (45) ראה לקו"ש ח"ח ע' 192 ובהנסמן שם. (46) תולדות כו, ה. (47) ברכות לד, ב (ובפרש"י).

לגמרי המציאות של "הידים ידי עשו"¹⁹, והרי העצה לזה היא — "הקול קול יעקב"¹⁹, "בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים ידי עשו"²⁰ — לימוד התורה ע"י הקדמת עבודת התפלה, ובפרטיות — ע"י הקדמת ברכת התורה, "ברכו בתורה תחילה"²¹, היינו, שבשעה שמתחיל ללמוד תורה ה"ה מכריז ומודיע ש"נתן לנו את תורתו", ו"נותן התורה" לשון הוה²², כיון שבהיותו "קורא ושונה" אזי "הקב"ה קורא ושונה כנגדו"²³.

ולכן, כשרוצים לעזור ליהודי באיזה מקום שיהי' בענין של הגנה וביצור — הרי זה מתחיל מ"אני חומה זו תורה", ע"ז שמוסיף בלימוד התורה לעצמו, ויתירה מזה, באופן ד"יבנה וחכמי" — ע"י קביעות עיתים בתורה ברבים, כשהוא בעצמו המגיד-שיעור.

וכיון שהוא לא יכול להיות בכמה מקומות בבת אחת — אזי משתדל ועושה ככל התלוי בו שהענין ד"יבנה וחכמי" יהי' בכל מקום שידו מגעת.

ובהשתדלות גופא ישנה גם ההבטחה שאם רק יהי' "יגעת", הנה "אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמן", כיון שלא תתכן מציאות כזו; ברור הדבר שיצליח!

ואז יקויים מ"ש³ "והוי' ברך את אברהם בכל", בכל הענינים שמאחל לעצמו, ויתירה מזה — כפי שהקב"ה, מקור הברכה, יודע מה הוא צריך, ועד כדברי הגמרא²⁴ "שלשה הטעמים הקב"ה בעולם הזה מעיין העולם הבא", החל מ"אברהם דכתיב בי' (וה' ברך את אברהם) בכל", באופן ש"עולמך תראה בחיך"²⁵, היינו, שבדוגמת חיי העוה"ב שאין בו ענינים המבלבלים, ויש בו רק טוב וחסד בשלימות ובגילוי, כך הם חיי העוה"ז הגשמי, למטה מעשרה טפחים, בכל המצטרך לו.

ה. ויה"ר שכל אחד יעסוק בזה ככל האפשרי,

ואז תגדל יותר גם האפשריות שלו — כידוע המשל (מכ"ק מו"ח אדמו"ר, ממלא מקומו של בעל ההולדת) ממה שרואים ביד ורגל הגשמיים, שככל שמשתמשים בהם נעשים חזקים יותר בכמות וגם

(19) תולדות כו, כב. (20) ב"ר פס"ה, כ. יל"ש תולדות רמז קטו. (21) נדרים פא, א. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ח ע' 192 ובהנסמן שם. (22) ראה של"ה כה, א. לקו"ת תוריע כג, א. ובכ"מ. (23) תדבאר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד. (24) ב"ב טז, סע"ב ואילך. (25) ברכות יז, סע"א.

באיכות²⁶; או בלשון חז"ל²⁷ "מי שיש לו מנה" הנה ע"פ טבע "רוצה מאתיים", וכשמקבל המאתיים, אזי ע"פ טבע "רוצה ד' מאות", וכיון שטבע זה לא נעשה כדי לייגע אותו, הרי זה סימן שע"ז נעשית אצלו יכולת ואפשרות להשיג לא רק מאתיים, אלא ד' מאות,

וכך יהי' בענין הפצת לימוד התורה — באופן דמוסיף והולך ואור, הולך ומוסיף ומתפשט,

ועד למעמד ומצב שבו מסיים רמב"ם הלכות מלכים (וזהו גם הסיום של כל ספר "יד החזקה") — "מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים"²⁸.

* * *

ו. ישנו עוד ענין שדובר אודותיו לאחרונה — בנוגע להדלקת הנרות, שכיון שניתוסף חושך בעולם, הרי זה הזמן המתאים לכך, שהמנהג (שהי' בחוגים מסויימים בלאה"כ) שנשים ובנות הדליקו נרות עוד קודם החתונה, מתחיל מהגיל שהגיעה לחינוך, ובפירוש באמירת ברכה — יתפשט באופן דמוסיף והולך ואור (כמדובר בארוכה לפני"ז בכו"כ פרטים וענינים).

וזהו גם מהטעמים שלא נדחתה ההתוועדות לשבת שלאח"ז — מצד הענין שרוצים להוסיף עתה, כך, שעוד לפני ערב שבת יגיע בכל קצוי תבל (באיזה אופן שיהי'), כדי שבערב שבת יתוספו גם אלו שמאיזה טעם שיהי' עדיין לא קיבלו על עצמם מנהג טוב זה.

ז. וע"פ הפתגם הידוע של רבינו הזקן²⁹ שצריכים ויכולים ללמוד הוראה מפרשת השבוע בנוגע לענינים שהזמן גרמא — יש הוראה נפלאה בהמסופר בפרשת השבוע לענין נרות שבת, שצ"ל לא רק לפני החתונה, אלא מיד משהגיעה לחינוך, ועד כדי כך, שלפלא שלא שמים לב להוראה ברורה שבסיפור זה, שמסירה את הספיקות שבדבר.

וכמדובר כמ"פ שבענין שנוגע גם לפשוטים וקטנים, צ"ל גם לימוד וההוראה באופן המובן גם אליהם — באופן פשוט בפשטות הענינים, שמוכן גם לילדה בת שלוש שנים, כך, שאם רק יתרגמו לה את הסיפור בלשון המדינה (שהרי היא יודעת שפת המדינה, שאינה לשון הקודש,

(26) ראה גם תו"מ ח"ט ריש ע' 60. (28) ישע"י יא, ט.

וש"נ. (29) ראה קה"ר פ"א, יג, פ"ג, יו"ד. רמב"ן (29) ראה סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך.

(27) ראה קה"ר פ"א, יג, פ"ג, יו"ד. רמב"ן (נעתק ב"היום יום" ב חשון). ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.

ולכן צריך לתרגם עבורה את הדברים), תבין בעצמה שהיא צריכה להדליק נרות, ולהודות להקב"ה על זה, שזהו ענין הברכה.

ח. ביאור ההוראה הנפלה מהמסופר בפרשת השבוע³⁰: "ויביאה יצחק האהלה שרה אמו וגו'", ובפירוש רש"י³¹ (מ"בראשית רבה" 32): "ויביאה האהלה, והרי היא שרה אמו, כלומר ונעשית דוגמת שרה אמו, שכל זמן ששרה קיימת הי' נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצוי' בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסקו, וכשבאת רבקה חזרו" — שעוד לפני נישואי, בהיותה בת ג' שנים, הדליקה רבקה נרות שבת, אף שבלאה"כ לאחרי פטירת שרה קיים אברהם אבינו³³ (כל התורה כולה, גם מצוות דרבנן³⁵) מצות הדלקת נרות שבת (בתור מצווה ועושה); ודוקא הנר שהדליקה רבקה (לא הנר שהדליק אברהם³⁴) הי' בו הענין הנפלא שהי' "דלוק מערב שבת לערב שבת", וכן הוא בפנימיות הענינים אצל כל אחת שהיא בת שרה ורבקה כו"³⁵. וההוראה מזה, שגם בנות קטנות מגיל שלוש שנים יש לחנכן בהדלקת נר שבת³⁶ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס³⁷ בלקו"ש חט"ו ע' 163 ואילך.

ט. וכיון שנכנסים עתה לימים שנקראים "קמי שבתא" (כדאיאתא בגמרא³⁸ "ארבע וחמשה ומעלי יומא קמי שבתא") — הנה יה"ר שתתחיל

שבת, ש"אחד האנשים ואחד הנשים חייבים להיות בבתיהם נר דלוק בשבת, אלא שהנשים מוזהרות בו יותר מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית" (שו"ע אדה"ז או"ח סרס"ג ס"ה — מרמב"ם הל' שבת פ"ה ה"ג). (35) ואח"כ המשיכו זאת רחל ולאה במשך כל הדורות, "עד הים — היום — האחרון" (ברכה לד, ב ובספרי ופרש"י). (36) ועי"ז נמשכת ברכת ה' — שכל מה שעושה בבית (כלשון אדה"ז בשולחנו (שם) ש"הנשים .. עוסקות בצרכי הבית") תהי' ברכה מצוי' ושורה בכל מעשי ידי, ועי"ז בכל הבית; וכשהולכים ברחוב ומסתכלים על הבית, רואים שישנו "ענן קשור כו", שמורה על השראת השכינה (לא רק באופן ש"מלא כל הארץ כבודו" (ישע"י ו, ג), אלא באופן גלוי. (37) בשילוב המשך הענין בשיחת ש"פ חיי שרה. (38) פסחים קו, סע"א.

(30) חיי שרה כד, סז.
(31) שהוא "תרגום" המקרא, כפי שמצינו בנוגע ל"שנים מקרא ואחד תרגום", ש"הקורא .. כל הפרשה עם פירוש רש"י .. הרי זה מועיל יותר מהתרגום כו" (שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ה ס"ב).
(32) פ"ס, טז. — אבל רש"י מפרש זאת בפשוטו של מקרא — באמרו שמביא דברי אגדה ומדרש כדי ליישב פשוטו של מקרא (פרש"י בראשית ג, ח) — באופן המובן לבן חמש למקרא.
(33) ועד"ז יצחק — או שיצא י"ח ע"י הנר שהדליק אברהם, או שהדליק בעצמו.
(34) בנוגע לב' הענינים ד"ברכה מצוי' בעיסה וענן קשור על האוהל" — הרי הם שייכים לאשה, ולא לבעל, שאין ענינו לעסוק עם העיסה כו', ועאכו"כ הענין ד"ענן קשור על האוהל" שקשור עם טהרת המשפחה, שכל המציאות דספירת הימים והטבילה וכל הענינים שייכת בנשים דוקא; משא"כ הדלקת נר